

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

XX. évfolyamába

lépik most a mi kis kebli lapunk, amelyet Isten jóvoltából annak idején megindítottunk volt, hogy pótolja a mi számunkra a Trianon miatt elmaradt erdélyi lapokat.

Nem nagy igényekkel léptünk fel. Népszerű modorban ismertetni kívántuk azokat a hitigazságokat, amelyek négyszáz esztendő próbáját kiállották, mitse veszítve a szándék tisztaságából, a meggyőződés erejéből.

Vezérembereinknek példás életét, vonzó egyéniségét ismertettük, rövid jellemző vonásokban örökítve meg az ideális célokat, amelyeknek apostoli szolgálatában odaáldozták magukat.

Figyelemmel kísértük azt a kemény harcot, amelyet erdélyi testvéreinknek hosszú évek során folytatniok kellett a kényszerű sors miatt, amely többek között reájuk nehezedett.

Itt-ott egy-egy reménysugárt csillogtattunk meg abban a hiszemben, hogy álmaink és reményeink az Idő teljességében valóra válnak s ismét együtt imádkozhatunk, együtt dolgozhatunk Isten dicsőségére s lelkünk javára a Krisztus országának szent munkájában.

A múzsák előtt se zártuk be az ajtót, hogyha időnkint kopogtattak s bebocsáttatást kértek; mert úgy hisszük, hogy ezekre a mai zürzavaros világban is nemes hivatás vár. Ők képviselik a magasabbrendűséget miközöttünk, amikor a hétköznapi-ság gondjai és aggodalmai közül kiemelve, szelíd biztatással ápolják az örökkévaló Eszmény Kultuszát.

Összekötő kapocs kívántunk lenni a budapesti központ és a vidéken szétszórta élő Híveink között, akiknél többnyire meleg fogadtatásra találunk. S reméljük, hogy ez a meghitt, szent viszony ezutánra is fennmarad; sőt — ha lehet — még fokozódik.

Visszapillantva az „Unitárius Értesítő” szerény működésére, az Újév alkalmából — mint alapító — szeretettel köszöntöm olvasóinknak kised taborát s kérem őket, hogy támogassák egyházi lapunkat a rendes előfizetésen kívül meleg érdeklődéssel, barátságos hírszolgálatlaltal, s fogadják bizalommal a szerkesztő-változás rendjén az új szerkesztőt, Szent-Iványi Sándor vallásnár atyánkfiát, akinek eddigi irodalmi működése Kolozsvárt és itt, a mi körünkben is, kész garancia arra nézve, hogy a mi kis kebli lapunk további szerkesztése jó kezekbe van letéve.

Isten áldása legyen a munkán és a munkásokon!

JÓZAN MIKLÓS.

Az új szerkesztő köszönti az olvasót.

Köszönti magyar és unitárius testvéri szeretettel. Köszönti abban a reményben, hogy együttműködésük építő lesz. Együttműködésük, mert a szerkesztő azon a nézeten van, hogy csak az olvasókkal együtt szerkeszthet jó lapot. Az olvasónak együtt kell munkálkodnia a szerkesztővel első sorban azal, hogy a lapot figyelmesen átolvassa. Jó unitárius csak az lehet, aki benne él az unitárius gondolat és az unitárius szervezetek építő tevékenységében. Már pedig az unitárius gondolat és a szervezet legkézenfekvőbb követe a hívekhez az unitárius lap — ha jó. Aki a lapot nem olvassa el, feltétlenül elmulaszt valamit a sokrétű unitárius élet megnyilvánulásai közül. Éppen ezért: vezetők és hívek, olvasások rendszeresen lapunkat!

Az együtt munkálkodás azonban nem mérül ki csupán a lap elolvasásában. A szerkesztőnek szüksége van arra, hogy az olvasóval tevőleges összeköttetésben is legyen. Kéri tehát az olvasókat, hogy személyesen, vagy levéleg, akár csak egy levelezőlapon is, mondják el gondolataikat a szerkesztőnek. Azt is, ha a lapban valami tetszik, azt is, ha valami nem tetszik. Ez a lap nem magántulajdon: a budapesti unitárius egyházközség adja ki. Tehát mindnyájunké, unitáriusoké, akik olvassuk azt, előfizetünk rá. Nemcsak jogunk, hanem kötelességünk is együttmunkálkodni a szerkesztővel, hogy a lap minél inkább betöltse hivatását. Ha lapunk — hatóságilag korlátozott — terjedelme megengedi, külön rovatot fogunk nyitni a hívek számára, melyben észrevételeiket, ha azok közérdekűek, elmondhatják. Hasonlóképpen rovatot szándékozunk adni arra a célra is, hogy a hívek hozzánk intézett hittani, vagy hitéleti kérdéseire ott felelhessünk. Reméljük, a hívek nem hagynak egyedül a lap szerkesztésének felelősségteljes munkájában.

Valamit a lap programjáról is kellene írni, hiszen az új szerkesztő változott viszonyok között veszi át a lapot. Eddig a csonka ország unitáriusainak egyetlen unitárius lapja volt, most azonban Erdély más unitárius folyóiratai is rendelkezésünkre állanak. Felmerülhetne a kérdés: van még szükség ezután is az Unitárius Értesítőre? Aki a helyzettel ismerős, nem felelhet mást erre a kérdésre, mint, hogy igenis van. Budapest az ország fővárosa, egyúttal a legnépesebb unitárius gyülekezet helye. Ez a tény már egymagában is megkívánja, hogy az Értesítő továbbra is megjelenjék, sőt, ha nem lenne, meg kellene alapítani. Van azonban más szempont is, mely lapunk jövőbeni irányát megszabja. A mai, sajnos, még mindig csonka Magyarország területén összesen öt unitárius folyóirat jelenik meg. Mindenkinek megvan a maga saját külön célja és rendeltetése. A Keresztény Magvető tudományos folyóirat, az Unitárius Közlöny kifejezetten néplap, az Unitárius Szószék a lelkészek beszédeit adja ki, az Unitárius Egyház egyházpolitikai szemle. Olyan lap tehát, amely a városi, tehát a művelt középosztály igényeit szolgálja, mindenekelőtt: nincs. Ezt a hiányt szeretné pótolni az Unitárius Értesítő. Nem azt jelenti ez a célkitűzés, mintha azt akarnók mondani, hogy a többi lap bármelyikét is ne olvashatná városi és középosztálybeli unitárius hívő, azt sem, hogy az Unitárius Értesítőt viszont nem szánjuk falusi, vagy nem középosztálybeli híveink kezébe adni. Hanem, amint többi laptársunknak kifejezett főcélja a fent ismertetett rendeltetést szolgálni, úgy mi főképpen a városi és a falun élő művelt középosztály szintjéhez szeretnénk alkalmazkodni. Dehát: van különbség a városi és a falusi, a középosztálybeli és a többi osztályok olvasmányai, vallásos igényei és általános ér-

deklódési köre között? Kétségtelenül: van. Az ú. n. Cura pastoralis, a lelkigondozás tudománya is különbséget tesz ezen a téren, a Homiletika, az egyházi szónoklás tudománya szintén. Hogy pedig saját területünkön maradjunk, minden országban külön lapok gondoskodnak a falusi és a városi lakosság igényeinek kielégítéséről, Erdélyben például a kitünően szerkesztett Magyar Nép főképpen a falusi lakosság számára készül, pedig bőven van és volt is (a román megszállás alatt is) magyar napilap és folyóirat.

Ez lenne tehát a változott időknek megfelelő új célunk, — amellet, hogy eddigi hivatásának is eleget kíván tenni az Unitárius Értesítő. Nem tudjuk, milyen mértékben tudunk célunknak megfelelni, hiszen munkatársakat kell még szereznünk s a lap korlátozott terjedelmével is meg kell küzdenünk. Reméljük azonban, hogy olvasóink segítségünkre jönnek, s ami még ennél is fontosabb: velünk lesz az Isten. Az Ő szent nevének segítségül hívásával fogunk munkánkhoz s az Ő áldását kérjük minden kedves olvasónk számára az új esztendőben.

SZENT-IVÁNYI SÁNDOR.

Nemes adomány.

Követésre méltó, szép unitárius cselekedet-rői számolhatunk be olvasóinknak. Csécs Elemér mérnök, unitárius atyánkfia százhusz pengőt ajánlott fel karácsonyra olyan főiskolai hallgatók között szétosztásra, akiknek unitárius egyházas buzgósága és tanulmányi előmenetele egyaránt kiváló. A szétosztásra felkérte dr. vitéz Nyiredy Géza min. o. tanácsos, dr. Szent-Iványi József ügyvéd és Szent-Iványi Sándor lelkész afiait, kik az alábbi négy unitárius főiskolai hallgatót tartották méltóknak a szép karácsonyi ajándéokra: Benczedy Sándor, Hegedűs Gyula és Ábel és Márkos András. Minden ily természetű döntés lehet bírálat tárgya, hiszen az egyházas buzgóságot és a tanulmányi előmenetelt együtt elbírálni nehéz. Ép ezért előfordulhat, hogy a megnevezetteken kívül is talált volna a bizottság mind a két szempontból egészen kiváló és a nemes adományozó intenciójának teljesen megfelelő unitárius főiskolásokat. Ezeket kérjük, folytassák tovább is az eddigi buzgalommal tanulmányaikat és gyakorolják egyházi kötelességeiket hiszen eddig is, jutalom nélkül is, ezt tették s gondoljanak arra, hogy a legközelebbi alkalommal majd ők fognak sorra kerülni.

A nemes szívű adakozónak pedig e helyről is, bizonyára az egész unitárius vallásközönség nevében, elismerő, hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Isten szereti a jókedvű adakozót!

"Tudakozzátok az írásokat."

(János V. 39.)

A kereszténység a Biblia nélkül olyan, mint a fa a gyökere nélkül. A fa ágát nyesegethetjük, vele rokon oltóággal gyümölcsét valamelyest el is változtathatjuk, koronáját fagy, kártevő állat tönkre teheti: amíg a gyökér egészséges, a fa újra kihajt. A kereszténység élő fájának a Biblia a gyökere. Valahányszor a fa száradásnak indult, a gyökérhez tért vissza minden új élet után sóvárgó mozgalom. A Bibliához! Oda tért vissza Dávid Ferenc is és onnan bizonyította meg új útra induló hite alapjait.

A ma embere sem tehet másként, ha életének, hitének fája száradozik. Vissza kell térnie a gyökérhez. Vissza a Bibliához! Boldog, aki erre már rájött és a Bibliára rátalált! Nincs az a kiszáradt hit-fa, nincs az az árva sírás, nincs olyan jajkiáltás, sem olyan keresztúthoz ért, riadozó kérdés, ami a Bibliában megnyugtató, elcsitító, útbaigazító és üdvözítő feleletre nem talál, — ha őszinte lélekkel közeledik hozzá.

A Biblia azonban nem szereti az alkalmi vendégeket. Sok ember úgy közeledik hozzá, mint az iskola-kerülő gyermek: csak néha-néha látogatja meg. S csodálkozik, hogy az évvégi vizsgán elbukik. Rendszeresen kell olvasnunk a Bibliát, nem ritkán és nem ötletszerűen. Minden nap! Ha csak öt percre is, de a nap úgy le ne nyugodjék felettünk, hogy kezünkbe ne vettük a Könyvek Könyvét. És kövessünk végig egy-egy gondolatot. Enélkül csak félreértések, eredménytelen szónoklások, vagy muló hatású eszme-szokrák származnak a bibliaolvasásból.

Ilyen rendszeres bibliaolvasáshoz szeretnénk vezérfonalat nyújtani az alábbiakban. Targyunk a *szenvedés*. Az első négy hét anyagát csoportosítsuk e köré a kérdés köré: „*Miért szenved az ember?*”

Első hét.

A Bibliában több feleletet találunk erre a kérdésre. Ez a többféleség első sorban a fejlődés törvényének tudható be. Minél fejlettebb az emberiség, annál többet ismer meg a világ titkaiból. Ez az emberi oldal, az emberi szempont. Van azonban isteni oldal és isteni szempont is: Isten a maga küldöttéi útján csak fokról fokra, mindig a fejlődő emberiség befogadóképességéhez mérten ismerteti meg az emberrel Önmagát és világepítő terveit.

Ugyanakkor azonban e többféle felelet nem azt jelenti, hogy az újabb megcáfolja az előbbit, hanem, hogy azt csak *kiegészíti*. Vannak, akikre *ma is a legrégebbi felelet talál*. Lelki fejlettségük szerint.

Hétfő: Az élet célja a tökéletesedés. „Le-gyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei

Atyátok tökéletes”. Mt. V. 48. Olvasd el még: III. Móz. XIX. 2. XX. 7. I. Pét. I. 15—16.

Kedd: Lelki fejlettségünkhöz szabja a titkok feltárását Isten s így Jézus is, Pál is. „Még sok mondani valóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok”. Jn. XVI. 12. Olv. még: I. Kor. XIII. 11.

Szerda: Isten nélkül semmi sem történik velünk. „Mert ha élünk, az Urnak élünk, ha meghalunk, az Urnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Uréi vagyunk”. Rom. XIV. 8. Olv. még: Csel. XVII. 28. Mt. X. 29—31.

Csütörtök: Ebben a tudatban kell vizsgálnunk a szenvedés kérdését is. „Ha már a jót elvettük Istentől, a rosszat nem vennők-e el?” Jób II. 10. Olv. még: Mt. V. 4. I. Pét. II. 19—20.

Péntek: Ha pedig a szenvedés Istentől van, akkor nem hiábavaló. „Imé, boldog ember az, akit Isten megdorgál, azért a Mindenhatónak büntetését meg ne utáljad”. Jób V. 17. Olv. még: Zsid. XII. 11—13. Rom. VIII. 18.

Szombat: A szenvedés azonban csak méltóképpen viselve válik üdvössé reánk nézve. „Mert micsoda dicsőség az, ha vétkezve és arcul vetve türtök? de ha jót cselekedve és mégis szenvedve türtök, ez kedves dolog Istennél”. I. Pét. II. 20. Olv. még: Jak. V. 13—15. Jn. XVI. 21.

Vasárnapra nem adunk új igéket. A hívő menjen templomba s vegyen részt az istentiszteletben odaadóan. Otthon pedig olvassa át az előbbi hat nap anyagát s elmélkedjék rajtuk most már *együttes átnézetben*. Év végre ajánljuk, hogy *írja le* egymás után mind a hat nap anyagát, hozzáírva az itt csak jelzett bibliai verseket is.

Második hét.

A szenvedés Istentől származik, de Ő semmit sem cselekszik ok nélkül. Az első ok, melyet a Biblia elénk tár, a mi saját bününk.

Hétfő. Az Isten igazságos. „Cselekedete tökéletes, mert minden ő úta igazság! stb.” V. Móz. XXXII. 4. Olv. még: Péld. III. 33.

Kedd: Isten a bünt büntetés nélkül nem hagyja. „És meglátogatom a földön a bünt s a gonoszokon vétküket és megszüntetem az istentelenek kevelységét és az erőszakosoknak gög-jét megalázom”. Ézs. XIII. 11. Olv. még: Rom. II. 6.

Szerda: Bünt mindnyájan követünk el, életünkben többször is. „Nincs ember, aki ne vétkeznék”. I. Kir. VIII. 46. Olv. még: I. Jn. I. 8. Jn. VII. 8.

Csütörtök: Tulajdonképpen mi a bűn? „Aki tudna jót cselekedni és nem cselekszi, az olyan ember bűnös”. Jak. IV. 7. Olv. még: Jak. II. 10. Zsolt. I. 1.

Péntek: Tehát csak az akarattal elkövetett bűn számít, a tudatlanságból származó hiba nem. „Akaratom van a jóra, de a jó véghezvitelét nem találom”. Rom. VII. 18. L. tovább a 19—25. verseket.

Szombat: Isten rendesen időt ad a megjavulásra. „Kegyelmes és irgalmas az Ur, késedelmes a haragra és nagy az ő kegyelmessége”. Zsolt. CXXXV. 8. Olv. még: Tit. III. 5.

Harmadik hét.

Eleinte úgy hitték, hogy egy ember miatt szenved az egész törzs, vagy nemzet is és viszont. Később azonban belátták, hogy ez csak a világ folyásának következménye, maga az Isten nem büntet mások bűneiért minket.

Hétfő: Mindenki csak a saját vétkéért bűnhődik. „Amely lélek vétkezik, annak kell meghalni... az igazon legyen az ő igazsága és a gonoszon az ő gonoszsága”. Ezék. XVIII. 20. Olv. még: Jer. XXXI. 29—30.

Kedd: A bűn következménye a bűnhődés. „A gonoszok világa kialuszik és nem fénylik az ő tűzöknek szikrája” stb. Olvasd végig Job XVIII.

Szerda: De nem minden bűnnek látjuk a büntetését. „Mi az oka, hogy a gonoszok élnek, vénséget érnek, sőt meg is gyarapodnak?” Olv. végig Jób XXI. 1—15.

Csütörtök: A tapasztalat szerint előbb utóbb mégis elkövetkezik a büntetés. „Az elvetemültek kivágattatnak... Egy kevés idő még és nincs gonosz, nézed a helyét és nincsen ott”. Zsolt. XXXVII. 9—10. Olv. még: Zsolt. XXXII. (92) 7. CXII. 10.

Péntek: A jók pedig jutalmat nyernek. „Gyermek voltam, meg is vénhedtem, de nem láttam, hogy elhagyottá lett volna az igaz, a magzatja pedig koldussá”. Zsolt. XXXVII. 25. Olv. még: Zsolt. XXXVII. 12—13.

Szombat: Az igazságszolgáltatás, ha késik is, eljő. „Ha késik is, bizzál benne, mert eljön, el fog jönni, nem marad el!” Hab. II. 3. és 4.

Negyedik hét.

Az igazságszolgáltatás napja sokszor késik, de eljövetele iránt nem lehet kétség. Eljön az, ha nem ebben az életben, úgy abban a másikon; magasabb létezésben, a túlvilágon.

Hétfő: Tetteink följegyeztetnek. „...egy emlékkönyv iraték őelőtte azoknak, akik félik az Urat és becsülik az ő nevét”. Malakiás III. 16. Olv. még: Mal. III. 13—16. A könyv, melyet Jób vezet: II. Mózes. XXXIII. 32.

Kedd: E könyv alapján igazság szolgáltatatik: „... meglátjátok, hogy különbség van az igaz és a gonosz között, Isten szolgálja és a között, aki nem szolgálja őt”. Mal. III. 18. Olv. hozzá: Mal. III. 17—18.

Szerda: Az „igazság napja” eljön. „És feltámad néktek, akik félitek az én nevemet, az igazságnak napja és gyógyulás lesz az ő szárnyai alatt”. Mal. IV. 2. Olv. még: Mal. IV. 1—6.

Csütörtök: Azért nem szabad csüggednünk, sőt tanubizonyyságot kell tennünk hitünk mellett, mint Jób. „Én tudom, hogy az én megváltóm él s utoljára az én poraim felett megáll”. Jób. XIX. 25.

Péntek: Abban a másik világban nem a testünk borul Isten elé, hanem a lelkünk. „És miután ezt a bőromet megrágnak, testem nélkül látom meg az Istent”. Jób XIX. 26. Olv. még: Jób. XIX. 27—29.

Szombat: Feltámadás igazságra. „És sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felszerkennek, némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló útálatosságra”. Dániel XII. 2.

A szenvedés azonban nemcsak bűneink miatt jut osztályrészünkül. (Folyt. köv.)

Szent-Iványi Sándor.

Történelmi naptár.

Január sok nevezetes unitárius eseménynek az évfordulója. A magyar unitarizmus történelméből főképen a Marosvásárhelyi országgyűlés emelkedik ki. A marosvásárhelyi országgyűlés (1571 jan. 6—14.) mondotta ki az unitárius egyház törvényesítését. Az országgyűlést a ma református, ú. n. „vártemplom”-ban tartották meg s azon Dávid Ferenc is ott volt a többi szuperintendens (püspök) társágában. A rendek egyúttal az általános vallásszabadságot ismét megerősítették: „Megértették — így szól a határozat — a felséges fejedelem kegyelmes izenetét és előadását, melyekben az Isten igéjének prédikálását és hazájok szükségét előszámlálja. Hogy a felség rájuk ily kegyelmes gondot visel, alázatos és hű szolgálatukkal örökké meghálálni igyekeznek... S minthogy Krisztus Urunk parancsolja, hogy először az Isten országát és annak igazságát keressék, az Isten igéjének prédikálása és hallgatása felől végezték: hogy az Isten igéje mindenütt szabadon prédikáltassék, a confessióért senki meg ne büntetessék, se prédikátor, se hallgatók; de ha valamely minister criminalis bűnben találtatik, a szuperintendens megítélhesse, minden funkcióitól priválhassa, azután az országból kiűzetessék”. Azt írja Jakab Elek: „A marosvásárhelyi országgyűlési törvény megvívhatlan védbástyája lesz mindenha az unitáriusoknak, az ügyöket itt diadalra juttató fejedelem hódolat és tisztelet, a hitökért önfeláldozóan küzdött Dávid Ferenc pedig halás megemlékezés és kegyelet tárgya”.

Január hó folyamán, 6-án született Sir Isaac Newton, a híres természettudós (1642-ben), aki könyvet írt a szentháromság ellen, — Szervét Mihály (1511 jan. 12.), aki a reformáció korának egyik leghíresebb orvosa volt (ő fedezte fel a teljes vérkeringést is), de akit a szentháromság ellen írt könyvei miatt Kálvin Genfben megégettett (1553-ban), — Franklin Benjámín (1706 jan. 17.),

a villámhárító feltalálója, a villamosság tudományának egyik úttörője, az unitárius gondolat és szervezkedés nagy harcosa — Szocinusz Laelius (1525 jan. 28.), aki írásban fennmaradt unitárius műveivel unokaöccsét, Szocinusz Fausztuszt rendszerének felépítéséhez segítette.

Január folyamán halt meg dr. Martineau Jakab (1900 jan. 11.) a modern kor egyik legnagyobb

vallásfilozófusa, angol unitárius lelkész és teológiai tanár, — John Quincy Adams (1848 jan. 21.) az Amerikai Egyesült Államok elnöke (1825—29.), az unitáriusok egyik legbuzgóbb világi vezetője. S január folyamán alapította meg Indiában (1830 jan. 23.) a Brahma Somaj vallást (India unitarizmusát) Rammohun Roy.

Sz. I. S.

Jánoska konfirmációja.

Juhász Pap János igen jóra való ember volt. A falu is így tartotta számon s halála után még sok ideig emlegették. „Szegénysége sem vitte semmi rosszra” — mondogatták az emberek s még a sokatbeszélő Ūrge Julcsa néni is békén hagyta, pedig ő aztán mindenkiről tudott valamit.

Mikor Juhász Pap János elköltözött az élők sorából, az ő legidősebb fia, Jánoska vette át örökségét. Nem a földet, mert azt nem hagyott hátra, sem a házat, mert hiszen a nagy család a falu tulajdonában lévő, düledező viskóban lakott, mire az apa szolgált rá a falu juhainak őrzésével.

Jánoska már legényke sorban lépdelt s így a család gondja-baja rá szakadt. Elment hát apja örökébe, a falu felett emelkedő hegyoldalra juhok pásztorának. Nem volt egészen idegen ez a tájék, sem a foglalkozás, mert apjának sokszor segített már régebben is, mikor hetenkint egyszer felhozta az élelmiszeres tarisznyát. Az emberek mondogatták is elégszer: „Jánoska jó pásztor lesz, akár csak az apja”. Így küldték el Jánoskát a bíró biztató szavaival. Hamarabb került oda, mint gondolták, de „Isten tudja az okát” mondogatták s ebben megnyugodott mindenki. Jánoska is. Tetszett a hivatal s igyekezett azt jól ellátni.

Nappal legeltetett s kis, bozontos, fekete kutyájával együtt terelgette a nyáját. Este pedig tüzet gyujtott, mint azt apja is tette s a tűz világánál idézgette a csak nem régen elköltözött emlékét.

— Ha majd nem leszek — jutottak eszébe apja szavai s szemébe könny szökött — akkor te jössz ide helyembe. Jó itt s csend is van, mert Isten vigyáz mindenre.

Jánoska csak most érezte meg a körülötte lévő csendet, melybe néha-néha koppant bele a hulló makk. Egy levél zajtalanul szállt lába elé. A juhok szunnyadtak. Maros, a bozontos kutya okos szemét végigjártatta a nyáj felett, majd elnyúlt a jól végzett munka boldog megelégedésével.

Jánoska fát vetett a tűzre s éppen leülni készült, mikor Maros halkán elvakkantotta magát, a nyáj egyszerre mozdult meg, mintha titkos parancsszóra tenné. Egyszerre nyugtalan lett minden s Jánoska, a fák homályából két tüzes pont ragyogását látta. Eszébe jutottak a farkasok. Szíve megdobbant s ösztönös mozdulattal nyúlt egy jókora hasáb után. Megforgatta a feje felett a nagy hasábot, ereje megnőtt s arrafelé dobta, hol az ordas szemének csillogását látta. Mikor szemét új-

ból kinyitotta, már semmit sem látott. Maros diadalmasan hallatta hangját s elindult körjáratára, hogy a barangoló bárányokat visszatérítse.

Igy teltek a napok. Egyszer aztán nagy eseményt hozott az egyik. Reccsent az ág s arról beszélt, hogy ember jár a közelben. Maros ugatással rogadta a jövevényt. Jánoska leintette s vizsgálta az idegen arcát.

— Jónapot — szólta a jövevény. — Erre jártam és eltévedtem. Reggelig itt maradnék.

— Adjon Isten — mondta Jánoska tempósan. Várt egy kicsit s tovább kutatózott az idegen arcán.

— Ellehet itt világosig — folytatta s közben a nyugtalan Marost intette le. Egy kidöntött fára ültek s attól kezdve az idegen szája be nem állt. Még a juh sajt evése közben is folyton beszélt. Mindenről, csak magáról nem.

— Nem lehet itt valami rendben — gondolta is Jánoska, de nem kérdezett — nem az ő dolga.

— Nem félsz itt egyedül? — kérdezte az idegen váratlanul.

— Mitől? — döbönt meg Jánoska. — Apám sem félt s Isten engem is megsegít.

Az idegen gúnyosan mosolygott:

— Isten? — kérdezte. — Hát te nem tudod, hogy nincs Isten?? — Letette a kenyeret s a kést, hogy ne kelljen velük bajlódnia s mint aki kedvenc témáját lelte meg, várta a feleletet.

De nem kapott. Jánoska lelkében egymást sodorták a gondolatok.

— Azt csak az emberek találták ki — folytatta most már sunyin az idegen s élvezte a kétkedő felkeltése nyomán változó gyermekarcot. Eddig sokat beszélt s gyorsan. Most már csak egy-egy mondatot vetett oda s várta a hatást. Arca elváltozott, mert egészen tükrözte gonosz léte minden indulatát.

— Apám is így hitte — vetette végre eilen Jánoska.

— Hitte, — kapott az alkalmon az idegen, — mert a papok telebeszélték a fejét. Tudd meg, hogy az embernél hatalmasabb nincsen s ha van Isten, akkor az ember az.

Jánoska lelkében úgy fogamzottak meg ezek a szavak, mint tavaszi esőben a palánt. Egész éjjel virasztott s nézte az idegen álmában fékezetlen, gúnyos, el-elvigyorodó arcát. A gyermek vívódásában összeomlott a régi nyugalom, békesség s bátorság.

Reggel elment a nadrágos ember s hogy a megzavart gyermek kínját újból élvezhesse, mégegy-szer felészúrt: — Ne búsulj pajtás, okos ember csak magában bizik. — Azzal tovább ment. Nyomában ott maradt a fű és a gyermek hite letaposva.

A nap s a gondolatok rohantak Jánoska előtt. Hamar este lett. Az ég alja vörös s az erdő fái félelmetesen zúgtak. Valahol kidőlt egy odvas fa s végigzuhant a földön. A ma esti tűz csak pislákol, mert a gondolatokkal küzdő gyermek elfelejtett vetni rá. Nyugtalan volt minden, az erdő, a nyáj, a levegő, s a lélek. Titok ébredt az erdőben s a Jánoska lelkében. Egyedül volt, félt s a szeme előtt farkasok villogó szeme táncolt, borzalmas játékot űzve az összeomlott idegekkel. Nem tudta, hogy mindebből mennyi a valóság. Mint hatalmát veszített hajdankori bálvány ült mereven s nem volt ereje megmozdulni. Egy bárány keservesen felsírt, a nyáj rohanni kezdett s nem volt senki, ki husángot dobjon az ádáz ordas felé, amint zsákmányával tovafutott az éjszakában...

... Végre megérkezett a reggel. Hűvös harmat szállt Jánoska arcára. Ereje nem volt s úgy feküdt tovább a földön. Valahol messze harang kondult. Vasárnap van, sikerült végre megállapítania. Anyám s az emberek templomba mennek. A jegyző úr is. A tanító úr pedig vezeti a gyermekeket. Apám, ha véletlenül vasárnap otthon volt, el nem mulasztotta az istentiszteletet, s úgy énekelte a zsoltárt, mintha másról nem is tudna. Egymást verték a gondolatok. A harangszó halkán ért ide, megtöltötte az erdőt s a hegyoldal harsogón, sokszoros erővel verte vissza. Vele együtt erősödött a hit is s tartalommal töltötte meg a zúgó harangszót. Egy kis madár megrázta tollát, az ágról lehullott egy harmatcsepp s hogy teljes legyen a vasárnap áhitata, a kismadár trillába kezdett.

Jánoska felült. Arra nézett kutatón, hol a tegnapi ember eltűnt. A fű újból talpon állt. Elmúlt a gyengesége, fogta botját s érezte, hogy szorításában újra benne van Istentől kapott ereje. Elin-dult megkeresni a nyáját s az ébredő reggelbe nagyot vakkantott Maros, a hú segítőtárs.

Kereki Gábor.

Hírek.

Lapunk minden kedves olvasójának boldog új-
esztendőt kívánunk.

Mindazoknak a kedves Híveknek, akik enge-
met és családomat fölkerestek ünnepi és újévi jó-
kívánataikkal, ezúton kívánok és kívánunk mi is
minden jót, boldogabb és legboldogabb Magyar Új-
esztendőt a két magyar Hazában. Szeretetteljes üd-
vözlettel: Józan Miklós püspöki vikárius és csa-
ládja.

RÁDIÓ KÖZVETITI istentiszteletünket február
9-én, d. e. 9 órakor a Koháry-utcai templomból.
Szolgál: Barabás István.

Kinevezések: Vitéz Szinte Gábor nyugállomá-
nyú csendőrezredes atyánkfiát a kormányzó úr
őfőméltósága tábornokká nevezte ki. A világhábo-
rus hős megérdemelt, elismerő kitüntetéséhez Isten
áldását kérjük. — Fodor Béla kormányzósági
számvevőségi tanácsos atyánkfiát főtanácsossá lép-
tették elő. Szeretettel köszöntjük az egyházi élet-
ben is mindig buzgón munkálkodót a megérdemelt
elismerés elnyerése alkalmával.

Lapunk zártakor kaptuk a hírt, hogy előlépte-
tésben részesültek budapesti afiai közül: dr. vitéz
Zsakó Gyula törvényszéki tanácselnökké, Kovács
Kálmán tanügyi főtanácsos V. fiz. oszt.-ba, dr. vitéz
Nyiredy Géza valóságos min. o. tanácsossá, Mikó
Tibor min. eln. s. titkárrá, Pásint Ödön min. elnök-
ségi min. tan.-á, Csiki László földművelésügyi mi-
nisztériumba beosztott gazd. akad. tanár, főigaz-
gatóvá, Szentkirályi Andor min. tan.-á és dr. vitéz
Gyulay Tibor a budapesti ker. és iparkamara mi-
niszteri biztosává.

Isten áldását kérjük további munkájukra.

Dunapataji Leányegyházközségünkben decem-
ber 24-én este 6 órakor tartották meg az immár
szokásossá vált karácsonyfa ünnepélyt. Rövid isten-
tisztelet után egy szép karácsonyi játékot adtak elő
a gyermekek, közöttük a legkisebbek is. A verses
játékot Kendecsy Pálné írta és tanította be, ezúttal
sem sajnálva a fáradságot, hogy szeretett egyhá-
zának szolgálhasson. A leányegyházközség, mint
sok mást, úgy ezt a karácsony estét is Kendecsyné
szeretetének köszönheti. Harminchárom gyermek
kapott ruhát, negyven cukorcsomagot, a szegények
pénzsegélyt és számosan egyéb ajándékot. Lawner
Károly budapesti afia 100.— P-t, dr. Hacker Béláné
soproni testvérünk 50.— P-t ajándékoztak erre a
célra, a budapesti Nőszövetség pénz és egyéb aján-
dékokkal járult hozzá a karácsony melegebbé tété-
léhez.

A füzesgyarmati unitárius elemi iskola növen-
dékei gyűjtött pénzükből egy nemzeti zászlót vet-
tek a nagyajtai unitárius elemi iskola részére s azt
sajátkezű, örömeiket tolmácsoló sorok kíséretében
október hó elején elküldötték a visszatért három-
széki faluba, hogy hirdesse ott a magyar élet és
kultúra felszabadulását. A nagyajtai iskolások
ugyancsak sajátkezű írásukkal tolmácsolták kis
magyar szívük érzéseit. Testvéri szeretetüknek bi-
zonyságaképpen karácsonyi pénz és ruhasegélyt
küldtek a kis füzesgyarmati unitárius gyermekek
a kolozsvári menekültek részére is. Bizonyítékul,
hogy szeretettel igen sokat lehet elérni, megtartot-
ták a szokásos karácsonyi ünnepélyt is s ez alka-
lommal a szegény sorsúaknak meleg ruhákat s
minden gyermeknek cukor csomagot ajándékoztak.
A meghitt, gyertyafényes hangulatban szeretettől
ragyogott minden szem.

Kocsordi egyházközségünkben a karácsonyi ün-
nepeket nagyszabású vallásos estéllyel zárták be
másodnapján este, amikor Nagy Sándor lelkész a
szeretet építő hatalmáról beszélt prédikációjában.

Lelkesen, mély átérzéssel szavaltak: Jakab Olga, Varga Ilonka és Taar János. Lelkész betanításában énekszámokat adtak elő: Szabó Irmuska és Demény Sándor, a lányok kétszólamú énekkara és a Férfikar. A templomot a hideg ellenére is zsúfolásig megtöltötték a hívek s lélekben meggazdagodva távoztak az Urnak hajlékából.

Egyetemi istentiszteleteink sorozatában a szolgálatot jan. 20-án, hétfőn este 8 órakor Pethő István pestszentlőrinci lelkész, február 3-án este 8 órakor dr. Csiki Gábor missziói lelkész végzik.

A karácsonyi ünnepek úrvacsorai borát Szilágyi Dezső sátoraljaújhelyi borászati felügyelő atyánkfia adta. Nemes adománya édesapja emlékére történt. Isten áldása legyen az emlékezőn.

Bölnből kiszármazottak megbeszélése. A felszabadulás emlékét Bölnben is kívánatosnak tartom valamely formában megörökíteni. Ennek a megbeszélése céljából a Böln községből kiszármazott férfiakat és nőket a Missióház üléstermébe 1941. évi január hó 26-ik napjának (vasárnap) d. e. 11 órájára tisztelettel összehívom. — Személyesen való megjelenés helyett írásban is be lehet jelenteni a csatlakozást. Kérem az egymással levelezésben állókat, hogy az összejövetelre a figyelmet minél szélesebb körben felhívni szíveskedjenek. Székely testvéri üdvözléssel: dr. Tóth György, XI., Verpeléti-út 22. sz.

Nőszövetségünk karácsonyi vásárát december 15. és 22-én d. e. rendezte meg saját otthonában. Leányegyletünk szötteseivel és szép kézimunkáival csatlakozott a kiállításához. Iskolás gyermekeink részére gyapjú mellényeket, keztyűket, sálakat kötöttünk, hétfői kézimunka délutánjainkon, melyeknek egyrészét szintén kiállítottuk, másik felét a kolozsvári nőszövetségnek jutattuk el novemberben, menekült erdélyi testvéreink részére. — Vásárunkat nagy készülődés előzte meg. Gyermekekjátékokat készítettünk, babákat öltöztettünk, hogy közönségünk hasznos ajándéktárgyához juthasson. Különösen kitüntek Török Magda babái, melyek a magyar népművészet szépségeit tárták elénk. Készítőjük hálás elismerést érdemel, igazi művészi munkájért. Benczédi Sándor „lővásárló székelye” nagy sikert aratott. Kiemeljük még Dolányi Benczur Ida virágképét, melyet kisorsolunk. A sorszámok árából 1 kg pamut jut kötött holmikra, szegényeink részére. Egyházi irodánkban lehet még számokat jegyezni. 1 szám ára 30 fillér. Kérjük a szíves pártolást. Egyik székely asszony testvérünk korondi cserépedényeit árulta, miáltal egy kis karácsonyi örömhöz juttattuk hozzátartozóit. Frissítőkkal, süteménnyel és pogácsával szolgáltunk kedves látogatóinknak. — Örömmel tudatom, hogy a jövő évre 100 P értékű pamutot szereztünk be idei karácsonyi vásárunk jövedelme egyrészéből. Hálásan köszönjük úgy a vásárlóknak, mint a nagylelkű adományozóknak szíves támogatását. Részletes karácsonyi elszámolásunkban közöljük a vásár részletes adatait.

Utazzunk együtt Erdélybe! Az Unitárius Nőszövetség ismeretterjesztő előadásokat rendez a lelkészi irodában: V., Koháry-utca 4., II. em., d. u. 6-kor. Közreműködnek: Szokolayné Tompa Márta és Sz. Veres Jolán.

I. 20-án: Sz. Tompa Márta: Az erdélyi líra születése.

I. 27-én: Sz. Tompa Márta: Az erdélyi regény kialakulása.

II. 3-án: Sz. Veres Jolán: Szellemi élet az erdélyi városokban.

II. 17-én: Sz. Veres Jolán: Az erdélyi falu népművészete.

II. 24-én: Sz. Veres Jolán: Nagy unitáriusok: jó erdélyiek.

Ma mindnyájan szeretnők megismeri Erdély hegyeit, városait, embereit... Tegyük ezt egyelőre szellemileg. — Előadás sorozatunk díjtalan. Kötelező ruhatár 30 fillér. Jövedelme: a Nőszövetség által létesített „dr. Iván László ifjúsági emlékalap” céljait szolgálja. — Az emlékalap célja: hű és önértékes unitárius ifjúság nevelése. — Szeretettel hívjuk hittestvéreinket, hogy munkánkat teljes megértésükkel és szeretetükkel pártolják. **Dr. v. Nyiredy Gézané.**

Bedő Ferencné, Szinte Karolina nőtestvérünk Fogarason 59 éves korában elhunyt. Felesége volt Bedő Ferenc köri felügyelő gondnokunknak, édesanyja Kelemen Imre oklándi lelkész feleségének, Bedő Boriskának, ki maga is unitárius teológiát végzett. A család fájdalmára Isten adjon enyhülést.

Ifj. Kovács Károly joghallgató. Kovács Károly szegedi gondnokunk fia 20 éves korában váratlanul elhunyt. A család gyászában igaz szívvel osztozunk.

Nőszövetségünk karácsonyi jótékony célú templomi hangversenyét december 7-én tartotta a Koháry-utcai templomban. Imát mondott Barabás István lelkész. Buzogány Anna tiszteletbeli elnöknő megnyitója után Szirtné Farkas Irén zongoraművésznő Mendelsohn: Capriccioját és Liszt XI. Rapszodiáját adta elő művészi érzéssel és előadói készséggel. Szent-Iványi Sándor lelkész szabad előadást tartott a „Remény” c. zsebkönyvről és a megszállás ideje alatt Kolozsváron alakult irodalmi társaság kiadványáról; a „Tizenegyek antológiájáról”. Hajdu Anna énekesnő magyar szerzők műveiből adott elő igen kellemesen és jó iskolázottsággal. Gáspárik Margit tanárnő zongorakísérete mellett. Végül Sz. Tompa Márta Nyirő József egy karácsonyi tárgyú elbeszélését olvasta fel. A hangverseny jövedelmét a karácsonyi szegény-felruházásra fordították.

Az erdélyi menekült Bencze testvéreknek Bukarestben elsőrangú divatszalonjuk volt. Akár ezen a téren, akár más munkatrületen kenyérkeresethez szeretnének jutni. Kérik az unitárius atyafiak támogatását. Mindennemű munkaalkalom közlését kéri a Nőszövetség, hogy a nagyszámú állástalan menekült testvéren segíteni tudjon.

Lapzártakor érkezett hír szerint a püspökválasztó zsinat folyó év április 27-én lesz Marosvásárhelyen.

Gönczi Árpád egri bőrkereskedő 10 pár cipőt ajándékozott szegénysorsú iskolás tanulóink részére. A cipőket a Misszió Ház templomában karácsony elsőnapján osztottuk szét.

A Heltai Gáspár Bibliakör és az Unitárius Egyházi Zenekar december 26-án d. u. 6 órakor tartotta a Koháry-utcai székház templomában hangversenyvel egybekötött biblia magyarázó estjét. Cauders „Prelude”-jét játszotta a zenekar kamarazene együttese. Tagjai voltak: H. Keltsha Nándor, a zenekar karmestere, Szent-Iványi Sándorné, Steiner Miklósné, Noszlopy Erzsébet, Babicsák Ilonka, Koleszár Vilmos, mint vendég és Tarján Árpád. Józán Miklós adventi énekét adta elő Berei Mária, Nagy Sándor harmónium kíséretével. Imádkozott Józán Miklós püspöki vikárius, a bibliakör díszelnöke, majd Händel „Largo”-ját adta elő a zenekar, a hegedűszólót Szent-Iványi Sándorné játszotta a vendég Horváth Ottó harmónium kíséretével. Szent-Iványi Sándor a biblia karácsonyi történetét magyarázta. Utána Rieger „Ave Maria”-ját csellón adta elő Tarján Árpád, Nagy Sándor harmónium kíséretével. Dimény Mózes bibliaköri elnök elismerő szavai után Vásárhelyi Sándor dr. Koudela Géza „Magyarok Miatyánkját” énekelte Horváth Ottó harmónium kísérete mellett.

A Heltai Gáspár Bibliakör minden hó első csütörtökén bibliamagyarázatot, a harmadik csütörtökön pedig lélektani előadásokat tart. Bibliamagyarázó és előadó Szent-Iványi Sándor lelkész, v. teol. tanár. Az előadások tárgya a „szervedés”, célja pedig vigasztalás. A szervedésben van a haladás, a nemesedés lehetősége. Ennek megértésére vezetnek a tartandó előadások, amelyek legközelebb január 16-án, február 6-án és 20-án lesznek.

Az Unitárius Konferenciás Tábor az idei téli konferenciát február hó 1, 2, és 8, 9 napjain tartja meg. Az unitárius hitvédelem gondolatával foglalkoznak s az előadókat is azzal a céllal választottuk ki, hogy a kérdés a lehetőségek szerint minden oldalról megvilágíttassék. Az előadások helye az

Istentiszteleti sorrend 1941. febr. hóban.

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végai
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	2,16,23	d. e. 9	Szent-Iványi S.
” ”	R 9	” ”	Barabás István
” ”	2, 16	d. e. 11	Barabás István
” ”	9, 23	” ”	Józán Miklós
IX, Hőgyes Endre-u. 3. (Misszióház) (Rákos-utca)	2, 16	d e 10	Ferencz József
” ”	9, 23	” ”	dr. Csiki Gábor
” ”	3	este 8	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
X., Máv.-telep. Prot. Imaház	2	d u. 4.	Ferencz József
” ” ”	16	” ”	Székely Gyula
C) Pestkörnyéken:			
Csepel Templom-u. iskola	9	d. e. 11	Pethő István
Kispest Hungária-u. isk.	2, 16	d. e. 9	Pethő István
Pestszenterzsebet Erzsébet-u. iskola	23	” ”	Pethő István
Pestszentlőrinc	2, 9	de. 11	Pethő István
Unitárius templom	16, 23	” ”	Pethő István
Rákospalota MÁV telepi iskola	2	du. 4	Székely Gyula
Sashalom Kossuth-téri lak.	9	” ”	Székely Gyula
D) Vidéken:			
Debrecen, unit. templom	2	de. 10	dr. Csiki Gábor
Dunapataj	2, 9	de. 10. du. 3	Kereki Gábor
unitárius templom . .	23	” ”	Kereki Gábor
Polgárdi unit. templom	16	de. 11	Kereki Gábor

Biblia magyarázat:

6. és 20-án este 7 órakor. Szent-Iványi Sándor

Unitárius Misszió Ház temploma, kezdete d. u. 5 óra és minden előadást áhítat vezet be. 9-én d. e. 10-kor ünnepi istentisztelet, utána társas ebéd a Misszióház ifjúsági termében s végül d. u. 5 órakor tartjuk a záró előadást.

A budapesti egyházközség könyvtárából hiányzik az alábbi évek főtanácsi jegyzőkönyve: 1902., 1915., 1918., 1929. Akinek birtokában nélkülözhető példány van, szíveskedjék költségei megjelölésével elküldeni Józán Miklós püspöki vikárius címére.

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő: Szent-Iványi Sándor

Felelős kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím: